

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра екології агросфери та екологічного контролю

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
Факультет Захисту рослин,
біотехнологій та екології

“21” травня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Галузь знань 10 Природничі науки

Спеціальність 101 Екологія

Освітня програма Екологія та охорона навколишнього середовища

Факультет Захисту рослин, біотехнологій та екології

Розробник: доцент, к.с.-г. наук А.А. Міняйло

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Дисципліна спрямована на формування у студентів знань та практичних навичок з організації та проведення екологічних законів та нормативно-правових актів. Вивчаються нормативно-правова база, методи оцінки впливу на довкілля, система екологічного контролю, звітність. Особлива увага приділяється практичним аспектам дотримання природоохоронного законодавства та запобіганню екологічним правопорушенням.

У курсі розглядаються законодавчі та нормативні засади екологічного контролю в Україні та світі; порядок проведення розрахунків збитків, шкоди, втрат які були завдані державі в ході господарської діяльності.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	101 «Екологія»	
Освітня програма	Екологія та охорона навколишнього середовища	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (за наявності)	відсутній	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	2
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття		8 год.
Лабораторні заняття	15 год.	
Самостійна робота	60 год.	28 год.
Індивідуальні завдання	—	—
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		
аудиторних	2,0 год.	
самостійної роботи студента –	2,0 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство» є оволодіння теорією і методологією екологічного права, вивчення законодавства у галузі використання, охорони та відтворення природних ресурсів, формування навиків його застосування на практиці, вироблення у студентів нового якісного стану екологічного мислення, формування культури особистості, яка проявляється в її еколого-правовій свідомості, мисленні, поведінці та практичній діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

СК11. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР06. Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.

ПР10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.

ПР11. Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.

ПР18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності.

1. Програма та структура навчальної дисципліни для:

Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Загальні положення природоохоронного законодавства. Правова охорона природних ресурсів													
Тема 1. Основні поняття, мета та завдання природоохоронного законодавства	1-2	11	2	1			8	11	1	2			8
Тема 2. Правове регулювання охорони та використання земель	3-4	11	2	1			8	12	1	1			10
Тема 3. Природоохоронне законодавство водних ресурсів	5-6	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 4. Правове регулювання атмосферного повітря	7-8	10	2	2			6	11	1				10
Разом за змістовим модулем 1	44		8	6			30	46	4	4			38
Змістовий модуль 2. Правова охорона рослинного, тваринного світу та надр України													
Тема 1. Рослинний світ як об'єкт правової охорони та використання	9-10	11	1	2			8	14	2	2			10
Тема 2. Тваринний світ як об'єкт правової охорони та використання	11-12	11	1	2			8	11		1			10
Тема 3. Правове регулювання навколишнього середовища в населених пунктах, сільському господарстві, промисловості, на транспорті і в атомній енергетиці	13-15	13	2	3			8	11		1			10
Тема 4. Надра як об'єкт правової охорони та використання		11	3	2			6	8					8

Разом за змістовим модулем 2	46	7	9			30	44	2	4			38
Усього годин	90	15	15			60	90	4	8			76

2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Еколого-правове регулювання навколишнього середовища: формування складових елементів	4
2.	Правові основи управління природокористуванням та охороною навколишнього середовища	4
3.	Правове регулювання використання й охорони вод і водних ресурсів	2
4.	Особливості правового регулювання охорони та використання надр та атмосферного повітря	2
5.	Особливості правового регулювання використання й охорони рослинного світу та лісів	2
6.	Особливості правового регулювання охорони та використання тваринного світу	1

3. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний розвиток правового регулювання екологічних відносин	2
2	Проблеми правового забезпечення екологічної політики.	2
3	Поняття екологічного права і його місце у правовій системі України.	2
4	Екологічне право як галузь юридичної науки.	2
5	Юридичні гарантії забезпечення прав і обов'язків людини та громадянина	2
6	Предмет і методи екологічного права.	2
7	Принципи і функції екологічного права.	2
8	Характеристика і види екологічно-правових норм.	2
9	Зміст і види екологічних правовідносин.	2
10	Суб'єкти і об'єкти екологічних правовідносин.	2
11	Об'єкти екологічного права.	2
12	Система екологічного права як галузі права.	2
13	Загальна характеристика джерел екологічного права.	2
14	Законодавчі акти як джерела екологічного права	2
15	Підзаконні нормативні акти як джерела екологічного права	2
16	Міжнародно-правові акти в системі джерел екологічного права	2
17	Конституційні норми як основне джерело екологічного права.	2
18	Закон України — Про охорону навколишнього природного середовища як джерело екологічного права.	2
19	Основні джерела природоохоронного законодавства і права.	2
20	Основні джерела законодавства про екологічну безпеку людини і безпечність довкілля.	2
21	Проблеми конституційного закріплення екологічних питань.	2

22	Екологічні права та обов'язки громадян.	2
23	Гарантії реалізації екологічних прав громадян України.	2
24	Класифікація відносин права власності на природні ресурси	2
25	Форми права власності на природні ресурси	2
26	Підстави припинення та зміни права власності на природні ресурси	2
27	Форми і методи захисту прав суб'єктів правовідносин природокористування.	2
28	Право власності на природні ресурси.	2
29	Правові форми природокористування громадян.	2
30	Правове регулювання приватизації природних ресурсів	2
	РАЗОМ	60

4. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

5. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

6. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Всі лабораторні і самостійні роботи мають закінчуватися власним висновком, щодо отриманого результату. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

8. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4410>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

9. Рекомендовані джерела інформації:

1. Васюкова Г.Т. Екологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Г. Т. Васюкова, О. І. Ярошева. – К.: Кондор, 2020. – 523 с.
2. Геревич М. О., Головач А. Й., Попович Т. П., Телеп Ю. В. Правознавство. Навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ», 2024. 19 с.
3. Обіюх Н. М. Природоохоронне законодавство та екологічне право: Методичні вказівки і завдання для підготовки до практичних занять здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Екологія» спеціальності 101 «Екологія» / уклад. Н. М. Обіюх. Біла Церква : БНАУ, 2023. 55 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 101 «Екологія») / Уклад. : к.п.н., доц. О. В. Золотарьова. – Київ, 2024. – 104 с.
5. Природоохоронне законодавство та екологічне право. Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять, самостійної роботи студентів та виконання модульних контрольних робіт [Електронний ресурс]: навч. посіб. для

студ. спеціальностей 101 «Екологія» ОП «Екологічна безпека», 161 «Хімічні технології та інженерія» ОП «Промислова екологія та ресурсоефективні чисті технології» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Д.Е. Бенатов. – Електронні текстові дані (1 файл: 0,475 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 67 с.

6. Міністерство екології та природних ресурсів України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/>

7. Вісник Верховного Суду України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>

8. Головне державне об'єднання правової інформації Міністерства юстиції України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.gdo.kiev.ua/>

9. Голос України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/>

10. Інформаційний центр Міністерства юстиції України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.informjust.kiev.ua/>

11. Право України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://pravoua.com.ua/ua/index.php?linkmy=golovna>

12. Правовий експерт [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://lawexpert.com.ua>

13. Український юридичний портал [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://www.zakoni.com.ua>

14. Український юрист [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://ukrjurist.com/>

15. Урядовий кур'єр [Елект. ресурс.]. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk>